

RAPPORT

Natuurtoets nieuwe milieustraat Helmond

In het kader van beschermde natuurwaarden in de
Omgevingswet en Omgevingsverordening

Klant: Gemeente Helmond

Referentie: BJ7221-RHD-XX-XX-RP-EO-0001

Status: Concept/1

Datum: 22 oktober 2024

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Koggelaan 21
8017 JN Zwolle
Netherlands
Water & Maritime
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 65 00
Email: info@rhdhv.com
Website: royalhaskoningdhv.com

Titel document:	Natuurtoets nieuwe milieustraat Helmond
Sub titel:	In het kader van beschermde natuurwaarden in de Omgevingswet en Omgevingsverordening
Referentie:	BJ7221-RHD-XX-XX-RP-EO-0001
Uw kenmerk	-
Status:	Concept/1
Datum:	22 oktober 2024
Projectnaam:	BJ7221
Projectnummer:	BJ7221
Auteur(s):	Ruud Hendriks
 Opgesteld door:	 Ruud Hendriks
 Gecontroleerd door:	 Jens Koumans
 Datum:	 10 oktober 2024
 Goedgekeurd door:	
 Datum:	
 Classificatie:	 Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling	1
1.3	Leeswijzer	1
2	Beknopt kader natuurwet en regelgeving	2
	Houtopstanden	4
3	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	6
3.1	Beschrijving plangebied en de directe omgeving	6
3.2	Voorgenomen ingreep	9
4	Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)	10
4.1	Werkwijze toetsing wettelijke gebiedsbescherming	10
4.2	Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden	10
4.3	Storingsfactoren	11
4.4	Conclusie gebiedsbescherming	12
5	Toetsing soorten	13
5.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	13
5.2	Vaatplanten	14
5.3	Grondgebonden zoogdieren	14
5.4	Vleermuizen	16
5.5	Vogels	17
5.6	Vissen	18
5.7	Amfibieën	19
5.8	Reptielen	20
5.9	Ongewervelden	20
5.10	Rode Lijst soorten	21
5.11	Conclusie soortbescherming	21
6	Toetsing houtopstanden	23
6.1	Werkwijze en toetsing Houtopstanden	23
6.2	Conclusie houtopstanden	23
7	Toetsing Natuurnetwerk Nederland	24
7.1	Werkwijze toetsing NNN	24
7.2	Ligging plangebied t.o.v. het NNN	24

7.3	Toetsing Omgevingsverordening Provincie Noord-Brabant	25
7.4	Conclusie NNB	25
8	Conclusie en aanbevelingen	26
8.1	Gebiedsbescherming	26
8.2	Soortenbescherming	26
8.3	Conclusie houtopstanden	27
8.4	Conclusie Natuurnetwerk Nederland	27
9	Advies bovenwettelijke maatregelen biodiversiteit	28
	Literatuur	29

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Helmond is voornemens om een nieuwe milieustraat te realiseren aan de Beemdweg. In de huidige situatie betreft de locatie een braakliggend terrein. De locatie bestaat momenteel uit een klein bosplantsoen en opgaand struweel. Het voornemen is om het groen te verwijderen en het terrein te verhard en bebouwen. Deze werkzaamheden betreffen een ruimtelijke ontwikkeling in het kader van de Omgevingswet. Ruimtelijke plannen en/of ingrepen moeten getoetst worden aan vigerende natuurwet- en regelgeving. In Nederland worden de natuurwaarden via de “Omgevingswet” (hierna Ow) beschermd. Onder de Ow is de bescherming geregeld van Natura 2000-gebieden, soorten die genoemd zijn in de vogelrichtlijn, de habitatrichtlijn alsook nationaal beschermde soorten en van houtopstanden. Naast de wettelijke bescherming worden natuurgebieden planologische beschermd via het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN). Royal HaskoningDHV (RHDHV) is gevraagd om de geplande ruimtelijke ontwikkeling te toetsen aan voorgenoemde natuurwet- en regelgeving.

1.2 Doelstelling

Dit rapport geeft een algemene indruk van het plangebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets betreft de toetsing van het voornemen aan de vigerende natuur- en regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Voortoets in het kader van Natura 2000,
- Quicksan Soortenbescherming,
- Indicatie te kappen (beschermde) houtopstand,
- Beoordeling planologisch beschermde Natuurnetwerk Nederland (NNN);
- Advisering bovenwettelijk maatregelen

Uit de natuurtoets volgt of er in het kader van Natura 2000 een passende beoordeling nodig is, of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een vergunningaanvraag noodzakelijk zijn. Voor de houtopstanden wordt beoordeeld of deze vallen binnen de beschermde houtopstanden onder de Ow. Tevens geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermde NNN nodig zijn. Tot slot wordt er een advies gegevens over mogelijk bovenwettelijke maatregelen.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Ow en het NNN beschreven wordt. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is de voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden beschreven. In hoofdstuk 5 is de quickscan ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. Beschermde houtopstanden worden in hoofdstuk 6 behandeld. Hoofdstuk 7 beschrijft effecten op het planologische beschermde NNN. In hoofdstuk 8 zijn de conclusies samengevat en tot slot is in hoofdstuk 9 advies geschreven voor het nemen van bovenwettelijke maatregelen met betrekking tot de verbetering van de biodiversiteit.

2 Beknopt kader natuurwet en regelgeving

Natuurwaarden en biologische diversiteit zijn per 1 januari 2024 beschermd via de Omgevingswet. In deze wet zijn alle wetten voor de leefomgeving opgenomen, waaronder de Wet natuurbescherming (Wnb) en Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) waarin de planologische bescherming van natuur is geregeld. In de volgende paragrafen worden de wettelijke en planologische natuurbeschermingskaders behandeld (voor het uitgebreide juridisch kader zie bijlage 1).

De Wnb (vigerend 2017-2023) en bijbehorende wetsartikelen zijn als algemene rijksregels opgenomen in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) van de omgevingswet (vigerend per 1 januari 2024). De werking van de Wnb ten aanzien van natuur wijzigt hierdoor niet.

Het bevoegd gezag, voor het al dan niet verlenen van vergunningen en/of vrijstellingen, is de provincie of de rijksoverheid. Bij wie de bevoegdheid ligt is vastgelegd in het besluit natuurbescherming artikel 1.3. Voor dit project betreft het bevoegd gezag Provincie Noord-Brabant.

Natura 2000

De bescherming van Natura 2000-gebieden volgt uit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn. Het realiseren van een project of activiteit, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, moet vanuit de specifieke zorgplicht (Bal art. 11.6) beoordeeld worden in hoeverre deze activiteit significant verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Bij de effectbeoordeling van Natura 2000 staat de vraag centraal of de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden in het licht van diens instandhoudingsdoelen worden aangetast.

In geval van de bepaling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden dient rekening te worden gehouden met de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of activiteiten buiten een Natura 2000-gebied (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de voor het betreffende gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De reikwijdte is afhankelijk van het milieueffect (bijvoorbeeld geluid, stikstofdepositie) als gevolg van een project.

Toetsing aan Natura 2000-gebieden

Een voortoets in de oriëntatiefase kan uitsluitend geven of het project geen negatieve effecten of significant negatieve effecten, in cumulatie met andere vergunde activiteiten, heeft (geen vergunningplicht). Indien significant negatieve effecten op voorhand niet kunnen worden uitgesloten, is een Passende beoordeling vereist. Aan de hand van de Effectenindicator (Ministerie van LNV, 2024) wordt nagegaan welke storingsfactoren relevant zijn en zo ja óf negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (op voorhand) kunnen worden uitgesloten.

Wanneer een activiteit, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante effecten heeft (of dit is niet uit te sluiten) voor een Natura 2000-gebied betreft dit een Natura 2000-activiteit waarvoor een omgevingsvergunning nodig is (artikel 5.1, 1e lid, sub e, Omgevingswet).

Soortenbescherming

De bescherming van inheemse soorten was tot 1 januari 2024 in de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) geregeld en is nu geregeld in Bal paragraaf 11.2. Het beschermingsregime van soorten en verbodsbepalingen is hierdoor niet gewijzigd.

Voor de inheemse soorten gelden verschillende beschermingsregimes. Deze zijn:

- Vogelrichtlijnsoorten Ow Bal § 11.2.2 (voorheen Wnb § 3.1 Wnb).
- Habitatrichtlijnsoorten Ow Bal § 11.2.3 (voorheen Wnb § 3.2 Wnb).
- Andere soorten Ow Bal § 11.2.4 (voorheen Wnb § 3.3 Wnb).

In Tabel 2-1 zijn de verschillende verbodsbepaling voor soorten van de Omgevingswet opgenomen.

Tabel 2-1. Soortenbescherming: overzicht verbodsartikelen Omgevingswet met Besluit activiteiten leefomgeving (Ow Bal). HR: Habitatrichtlijn. VR: Vogelrichtlijn. N.v.t.: Niet van toepassing.

Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn Ow Bal art.11.37	Verbodsbepalingen Habitatrichtlijn Ow Bal art.11.46	Verbodsbepalingen Andere soorten Ow Bal art. 11.54
Bal art. 11.37 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Bal art 11.46 1a Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Bal art. 11.54 1a -het is verboden in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder A; opzettelijk te doden of te vangen.
Bal art. 11.37 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Bal art 11.46 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Bal art. 11.54 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren als bedoeld onder a te beschadigen of te vernielen.
Bal art. 11.37 1c Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Bal art. 11.46 1c Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	N.v.t.
Bal art. 11.37 1d Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Bal art. 11.37 3 Het verbod geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Bal art 11.46 1b Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	N.v.t.
N.v.t.	Bal art. 11.46 1e. Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Bal art. 11.54 1c Het is verboden vaatplanten van de soorten, genoemd in bijlage IX, onder B opzettelijk in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Vrijstellingsmogelijkheden 'andere soorten'

Voor de 'andere soorten' van art. 11.54 Bal kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de vergunningsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is doorgaans het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Noord-Brabant. In Tabel 2-2 zijn de vrijgestelde soorten weergegeven.

Tabel 2-2. Overzicht van de soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant.

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibieën
Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Gewone pad
Dwergmuis	Konijn	Vos	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Wild zwijn	Meerkikker
Egel	Ree	Woelrat	Bastaardkikker (middelste groene kikker)
Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis		

Jaarrond beschermde nesten

Het verstoren van broedende vogels en hun nesten tijdens de broedtijd is verboden, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Nesten of holten die ieder jaar opnieuw gebruikt worden of ook buiten het seizoen van belang zijn voor de instandhouding van de soort, vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen'. Deze nesten zijn jaarrond beschermd tenzij ze permanent verlaten zijn. Een lijst met jaarrond beschermde nesten opgesteld door de RVO. Provincies kunnen van deze lijst afwijzen. De Provincie Noord-Brabant hanteert de lijst en categorie zoals opgesteld door het RVO.

Specifieke zorgplicht

In tegenstelling tot de Wet natuurbescherming is in de Omgevingswet de specifieke zorgplicht opgenomen waarbij specifiek beschermde dieren en planten en soorten van de Rode Lijst worden benoemd. In de Omgevingswet is opgenomen dat er op basis van objectieve gegevens vastgesteld moet worden of er nadelige gevolgen kunnen optreden voor dieren van die soorten, hun nesten, hun foerageerplaatsen, hun voortplantingsplaatsen, hun rustplaatsen en hun eieren. Indien dit niet het geval is dienen passende preventieve maatregelen getroffen te worden om nadelige gevolgen te voorkomen.

Houtopstanden

Het is verboden om een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder een melding te doen bij gedeputeerde staten. Indien een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld moet er herplant plaatsvinden van de gevelde houtopstand. De provincies hebben regels opgesteld over de herplant.

Onder een houtopstand wordt verstaan: een zelfstandige eenheid van bomen, boomvormers, struiken, hakhout of griend, die een oppervlakte grond beslaat van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat, gerekend over het totaal aantal rijen. Er zijn een aantal uitzonderingen, zoals houtopstanden binnen de bebouwingscontour houtkap, kweekbomen en populieren en wilgen als wegbeplanting.

Natuurnetwerk Nederland

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN), is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de Provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het "nee, tenzij"-regime.

Nieuwe plannen en/of projecten niet zijn toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is

en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten (bevoegd gezag voor Natuurnetwerk Nederland) vereist.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het Natuurnetwerk Nederland zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze inhoudelijke doelen zijn per provincie uitgewerkt in het Natuurbeheerplan (natuurtypen) en aanvullende provinciale documenten. In geval van Natuurnetwerk Nederland hoeft in beginsel geen rekening gehouden te worden met externe werking, zoals wel het geval is voor de Ow. Echter, Gedeputeerde Staten zijn vrij hiervan af te wijken. De provincie kan als bevoegd gezag daar strenger mee omgaan. Voor de Provincie Noord-Brabant geldt dat er sprake is van externe werking.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied en de directe omgeving

Het projectgebied is gelegen in Helmond aan de Beemdweg en betreft een braakliggend terrein. Aan de noord- en oostzijde wordt het terrein begrensd door bedrijven. De zuid- en westzijde wordt begrensd door de Beemdweg. Aan de zuidwestzijde van de Beemdweg is een woonwagenkamp en gronddepot gelegen. De ligging van het projectgebied is weergegeven in Figuur 3-1. Het projectgebied bestaat voornamelijk uit bos met enkele ruigtes en braamstruwelen (3-2 A en B). Verspreid over het terrein zijn enkele oudere wilgen. In de noordoosthoek van het terrein staan enkele grote abelen. Het bos wordt verder gevormd door jong opgaande berken, elzen en wilgen (Figuur 3-2 C en D). De ondergroei wordt gedomineerd door dikke braamstruwelen daarnaast zijn er takkenstapels aanwezig (Figuur 3-2 E). In het noorden en westen van het terrein zijn bosgedeelten waar water stond (Figuur 3-2 H). In het terrein zijn verder twee deels dichtgeslibde of gedempte sloten aanwezig (Figuur 3-2 G). Deze sloten liggen in het westelijk gedeelte van het terrein in de richting zuidwest-noordoost. In de nattere delen van het terrein is overjarig riet aanwezig. In het gehele bosschage zijn liggende dode bomen aanwezig (Figuur 3-2 D en E). Daarnaast zijn enkele van de oudere wilgen deels afgebroken (Figuur 3-2 F). In het gehele terrein is puin aanwezig bestaande uit onder andere; stenen, beton en pvc-buizen. In 3-2 A tot en met H is een impressie weergegeven van het projectgebied ten tijde van het veldbezoek.

Figuur 3-1 De indicatieve ligging van het projectgebied.

Figuur 3-2 Impressie van het projectgebied (foto's: RHDHV 2024).

3.2 Voorgenomen ingreep

Het voornemen betreft de locatie aan de Beemdstraat in te richten als milieustraat. Hiervoor wordt al het aanwezige groen geroid. Daarnaast worden sloten en greppels gedempt en het terrein geëgaliseerd. Mogelijk vindt tevens bodemsanering plaats. Hiervoor dient echter eerst onderzoek gedaan te worden. Dit is niet mogelijk voor het groen geroid is. Vervolgens wordt het terrein ingericht. Hierbij worden kabels, leidingen en riolering aangelegd. Het terrein wordt bestraat en er wordt bebouwing toegevoegd. Voor de toekomstige bebouwing vinden tevens heiwerkzaamheden plaats. In Figuur 3-3 is een schets van de toekomstige inrichting weergegeven.

Figuur 3-3 Inrichtingsschets van de toekomstige milieustraat aan de Beemdweg.

Planning

De beoogde planning is om begin 2025 het aanwezig groen te rooien. Vervolgens kan het benodigde bodemonderzoek worden uitgevoerd. Afhankelijk van de uitkomsten van dit onderzoek worden de vervolg werkzaamheden ingepland.

4 Toetsing Natura 2000-gebieden (Voortoets)

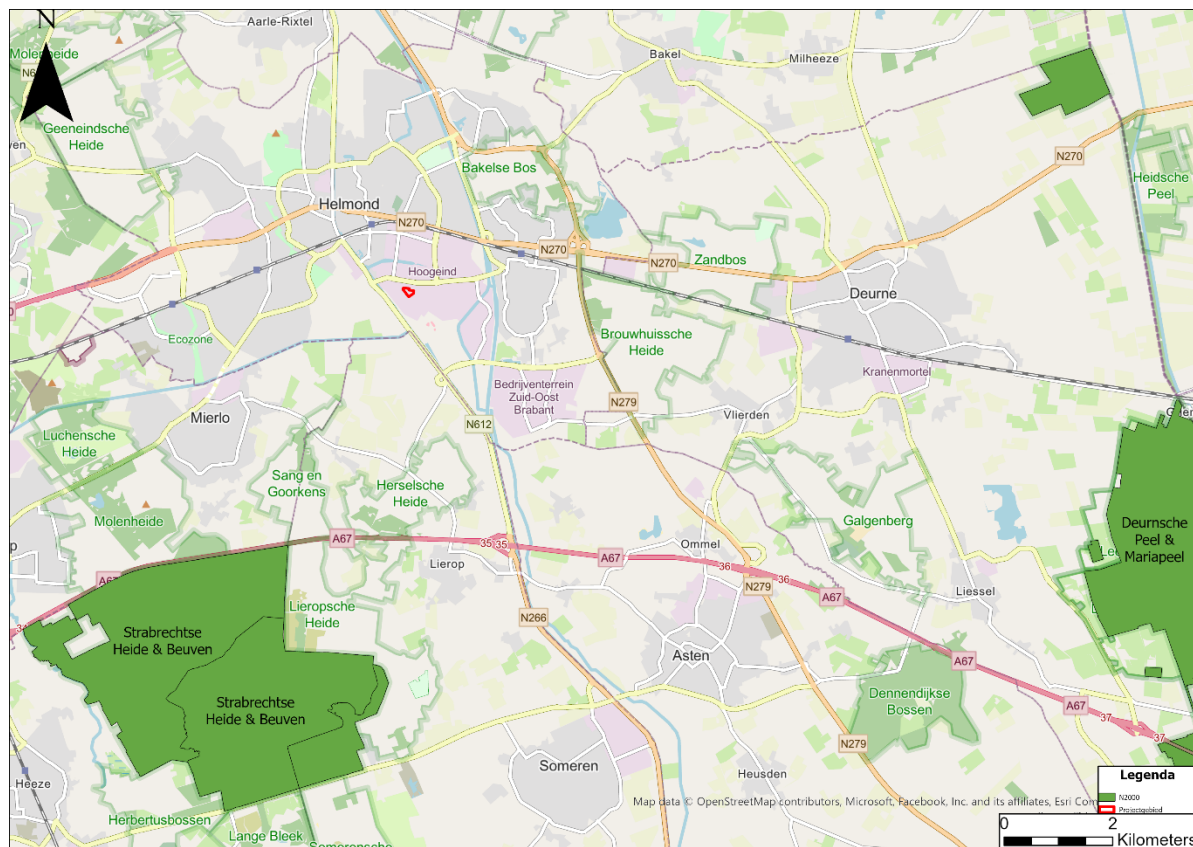
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied wettelijk beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) zijn gelegen en wordt beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (voortoets). Daarnaast zijn de benodigde vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze toetsing wettelijke gebiedsbescherming

Om na te gaan welke wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn gelegen, is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd (Ministerie van LNVN, 2024a). Vervolgens is op basis van expert judgement een inschatting gemaakt van de effecten van de geplande ingreep in relatie tot de omliggende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld aan de hand van de storingsfactoren zoals geformuleerd in de zogenoemde Effectindicator (Ministerie van LNVN, 2024b). Vervolgens is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen de effecten van de voorgenomen ingreep en de in de Ow geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

4.2 Ligging t.o.v. Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is het Strabrechtse heide en Beuven en ligt op circa 5,2 kilometer van plangebied (zie Figuur 4-1). Dit Natura 2000-gebied is aangewezen als Habitatrichtlijngebied (HR) en Vogelrichtlijngebied (VR). Andere Natura 2000-gebieden liggen op meer dan 10 kilometer afstand van het plangebied.

Figuur 4-1 Indicatieve ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de beschermde Natura 2000-gebieden (groen) (Ministerie van LNVN, 2024).

4.3 Storingsfactoren

De Effectenindicator zoals aangereikt door het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur geeft een negentiental mogelijke effecten, de zogenoemde storingsfactoren, waarmee in ieder geval rekening moet worden gehouden ten aanzien van in Natura 2000-gebieden beschermde waarden (Alterra, 2005). Op basis van deze storingsfactoren worden de effecten op de Natura 2000-gebieden in de omgeving beoordeeld.

Analyse van relevante storingsfactoren (scoping)

Het plangebied is volledig gelegen buiten Natura 2000-gebied directe effecten zoals oppervlakteverlies en versnippering zijn daarom niet aan de orde. Het plan grijpt niet in op de waterhuishouding in Natura 2000-gebied of wateren met directe verbinding met Natura 2000-gebied. Het plangebied is gelegen op grote afstand van Natura 2000-gebied gescheiden door het tussenliggend gebruik zoals landbouw en industrie. Hierdoor zijn indirecte effecten zoals verstoring door licht, geluid en optische verstoring in geen enkel Natura 2000-gebied merkbaar is. Mogelijk zijn er wel effecten als gevolg van verzuring of vermesting door stikstofdepositie door de inzet van mobiele werktuigen met verbrandingsmotoren in de aanlegfase. Het toekomstige gebruik leidt tot een toename aan (zware) verkeersbewegingen waardoor ook in de gebruiksfase negatieve effecten door verzuring of vermesting als gevolg stikstofuitstoot niet zijn uitgesloten. De relevante storingsfactoren zijn verder uitgewerkt in Tabel 4-1.

Tabel 4-1 Potentiële storingsfactoren in Natura 2000-gebieden. De storingsfactoren die mogelijk van toepassing zijn bij het voornemen zijn met rood gemarkeerd.

Storingsfactoren					
Oppervlakteverlies		Verzilting		Verandering overstromingsfrequentie	
Versnippering		Verontreiniging		Verandering dynamiek substraat	
Verzuring door stikstof-depositie uit de lucht		Verdroging		Verstoring door geluid	
Vermesting door stikstof-depositie uit de lucht		Vernatting		Verstoring door licht	
Verzoeting		Verandering stroomsnelheid		Verstoring door trilling	

Stikstofdepositie

De beoogde werkzaamheden kunnen in de aanlegfase en de gebruiksfase leiden tot een toename van vermesting en verzuring als gevolg van stikstofdepositie in Natura-2000 gebieden. Dit als gevolg van de inzet van mobiele werktuigen tijdens de aanlegfase en de toekomstige toename van (zware) verkeersbewegingen. Om aan te tonen of er sprake is van mogelijk negatieve effecten op Natura 2000-gebieden dient een berekening gemaakt te worden met AERIUS-calculator. Indien uit deze berekening een hogere stikstofdepositie op Natura 2000-gebied komt dan 0,01 mol/ha/jr dienen vervolgstappen te worden gezet zoals het uitvoeren van een ecologische beoordeling of het nemen van salderingsmaatregelen.

4.4 Conclusie gebiedsbescherming

Het plangebied is gelegen op circa 5,2 van Natura 2000-gebied Strabrechtse heide en Beuven. Gezien de aard van de ingreep en de afstand zijn andere effecten dan verzuring en vermesting door stikstofdepositie bij voorbaat uitgesloten. Er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om te beoordelen of er sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden voor zowel de aanleg- als gebruiksfase.

5 Toetsing soorten

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Ow beschermde soorten beschreven en wordt voor de aanwezige habitats beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Ow beschermde soorten. Tevens is per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden eventuele vervolgstappen beschreven.

5.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het onderzoeksgebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het onderzoeksgebied voorkomen, zijn op 4 oktober 2024 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF) voor het onderzoeksgebied en enkele kilometers rondom het onderzoeksgebied (NDFF, 2024). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten (Verspreidingsatlas, 2024). Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, is inzicht verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het projectgebied.

Op 5 februari 2024 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd (9°C, droog en bewolkt 5Bft) door een deskundig ecoloog werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Tijdens het veldbezoek is een habitatgeschiktheidsanalyse gedaan voor beschermde soorten die volgens de bureaustudie mogelijk voorkomen. Alle aanwezige bomen zijn gecontroleerd op aanwezige nesten en holten. Tevens is tijdens het veldbezoek het terrein volledig doorlopen en is met een verrekijker en zaklamp beoordeeld of eventuele holten en scheuren in bomen geschikt zijn voor vleermuizen.

Aan de hand van de verspreidingsgegevens en het veldbezoek is beoordeeld voor welke beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is in het onderzoeksgebied. Door middel van een beknopte analyse van het project in relatie tot de biotoopeisen van de beschermde soorten uit het onderzoeksgebied is beoordeeld welke negatieve effecten de voorgenomen werkzaamheden kunnen hebben op mogelijk in het onderzoeksgebied voorkomende beschermde soorten. Indien de onderzoeksresultaten voldoende zekerheid geven over het voorkomen van beschermde soorten, worden de mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten bepaald. In het geval dit op basis van de verkregen onderzoeksgegevens niet mogelijk is, wordt aangegeven welke vervolgstappen, zoals bijvoorbeeld het uitvoeren van nader soortgericht onderzoek, moeten plaatsvinden. Effecten op beschermde soorten zijn onder te verdelen in tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten treden alleen op tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Het gaat bijvoorbeeld om extra geluid, licht en kans op het doodrijden van dieren door inzet van groot materieel. Permanente effecten kunnen een gevolg zijn van de uitvoering van de werkzaamheden en daarnaast ook van gebruik van het gebied na afronding. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verdwijnen van leefgebied door ruimtebeslag. Indien aanwezigheid van beschermde soorten op basis van het onderzoek is aangetoond, is bepaald of overtredingen van verbodsbepalingen te verwachten zijn, of het nemen van voorzorgsmaatregelen of mitigerende maatregelen mogelijk is en of een omgevingsvergunning flora fauna activiteit, noodzakelijk is.

5.2 Vaatplanten

Voorkomen

Op basis van de geraadpleegde gegevens van de NDFF komen groot spiegelklokje en kartuizer anjer voor nabij het projectgebied. Tijdens het veldbezoek zijn onder andere, gewone braam, grauwe abeel, grof hoefblad, riet, ruwe berk en wilg (spec) waargenomen.

Groot spiegelklokje

Het groot spiegelklokje komt voor op open zonnige, vochtige stikstofarme voedselrijke bodems. De soort groeit van nature op open plekken in rivierdalen zoals dijken, bermen, akkers en braakliggende terreinen. De soort is tevens veel aangeplant als tuinplant (Floron, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren van groot spiegelklokje waargenomen. Het plangebied kent weinig open zonnige plaatsen en bevindt zich buiten het natuurlijke habitat van groot spiegelklokje. Op basis van het natuurlijk habitat en het aanwezige biotoop is de aanwezigheid van groot spiegelklokje bij voorbaat uitgesloten.

Kartuizer anjer

De kartuizer anjer is een soort van droge matig voedselarme kalkhoudende grond zoals zand, mergel en stenige plaatsen (Floron, 2024). Tijdens het veldbezoek zijn geen exemplaren van kartuizer anjer aangetroffen. Het plangebied betreft een voedselrijke, vochtig bos met een dikke humus en strooisellaag. Op basis van het aangetroffen biotoop is de aanwezigheid van kartuizer anjer in het projectgebied uitgesloten.

De aangetroffen soorten in het plangebied wijzen op voedselrijke vochtige bodem. In Nederland beschermde flora is over het algemeen afhankelijk van zeer specifieke omstandigheden en komen daarom voornamelijk voor in natuurlijke milieus (zoals duinvegetaties, voedselarme omstandigheden of omstandigheden met zeer goede waterkwaliteit) of in pioniersvegetaties. Dergelijke omstandigheden zijn in het plangebied niet aangetroffen. De aanwezigheid van beschermde flora is daarom op voor hand uitgesloten.

5.3 Grondgebonden zoogdieren

Voorkomen

Op basis van de verspreidingsgegevens van NDFF komen mogelijk bever, bunzing, eekhoorn en steenmarter voor in of nabij het plangebied. Daarnaast ligt het plangebied binnen het globale verspreidingsgebied van boommarter, das en wezel en meer algemene soorten zoals egel, haas, konijn, ree, (spits)muizen en vos.

Bever

De bever komt voor in overgangsgebied tussen land en water in moerassen, bij beken en rivieren waarbij er bossen zijn op de overs (Zoogdierverseniging, 2024). In het projectgebied of de directe omgeving zijn geen moerassen of stromend water met bossen aanwezig. De aanwezigheid van bever is bij voorbaat uitgesloten.

Boommarter

De boommarter komt voor in aaneengesloten loofbossen. De soort verblijft vooral in boomholte maar maakt ook gebruik van (oude) hopen van andere soorten (zoogdierverseniging). In het plangebied zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor boommarter aangetroffen. Het projectgebied betreft een klein geïsoleerd bosschage en is daarmee ongeschikt als leefgebied voor boommarter. De aanwezigheid van boommarter is daarom op voorhand uitgesloten.

Das

De das komt in diverse landschappen voor en heeft een voorkeur voor kleinschalig akker en weidelandschappen met verspreide bosjes. De das maakt burchten in het landschap daarnaast is het leefgebied te herkennen aan de aanwezigheid van wissels en snuitputjes (Zoogdiervereniging, 2024). In het projectgebied zijn geen sporen zoals burchten, wissels of snuitputjes aangetroffen. Daarnaast betreft het plangebied een geïsoleerd bosschage zonder weilanden of akkers in de directe omgeving. Op basis van het biotoop is de aanwezigheid van das uitgesloten.

Eekhoorn

Eekhoorns komen voor in allerlei bossen. De soorten bouwt nesten hoog in de boom of maakt gebruik van boomholten (Zoogdiervereniging, 2024). In het projectgebied zijn geen nesten van eekhoorn waargenomen. Ook ontbreekt het aan geschikte boomholten. De aanwezigheid van eekhoorn is daarom op voor hand uitgesloten.

Kleine marterachtigen (bunzing, hermelijn en wezel)

De bunzing, hermelijn en wezel komen voornamelijk voor in kleinschalige landschappen. De bunzing komt daarnaast ook voor in en nabij bebouwing. De hermelijn komt in tegenstelling tot bunzing en wezel ook voor in vochtige gebieden. De soorten verblijven in hopen, dicht struweel, takkenhopen en in het geval van bunzing ook in schuurtjes, kelders en op zolders (Zoogdiervereniging, 2024). Het plangebied betreft een vochtig bosplantsoen. In het plangebied zijn dichte struwelen en takkenhopen aanwezig. De aanwezigheid van kleine marterachtigen is op basis van het biotoop niet uit te sluiten. Van de kleine marterachtigen is enkel de bunzing in de directe omgeving van het projectgebied waargenomen. De enige waarneming in de omgeving van het projectgebied een exemplaar 1,5 kilometer ten zuidoosten van het projectgebied (NDFF, 2024). Op basis van het aangetroffen biotoop en de verspreidingsgegevens is de aanwezigheid van kleine marterachtigen niet bij voorbaat uitgesloten.

Steenmarter

De steenmarter komt voornamelijk voor in en nabij bebouwing. De soort is afhankelijk van de aanwezigheid van bosjes, heggen, struweel en takkenhopen. De soort verblijft in bebouwing, dicht struweel of takkenhopen (Zoogdiervereniging, 2024). In het plangebied zijn dichte struwelen en takkenhopen aanwezig. De aanwezigheid van steenmarter is op basis van het biotoop niet uit te sluiten. In de omgeving van het plangebied zijn diverse waarnemingen van steenmarter bekend. De dichtstbijzijnde waarneming is op circa 1 kilometer ten westen van het projectgebied (NDFF, 2024). Op basis van het aangetroffen biotoop en de verspreidingsgegevens is de aanwezigheid van steenmarter niet bij voorbaat uitgesloten.

Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren

Uit de geraadpleegde verspreidingsgegevens van de NDFF en algemene verspreidingsgegevens blijkt dat meer algemeen voorkomende soorten bosmuis, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, rosse woelmuis, veldmuis en vos voorkomen in of nabij het plangebied. Het projectgebied vormt geschikt leefgebied voor (een deel van) deze soorten. De aanwezigheid van meer algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren is daarom niet uit te sluiten.

Effectbeoordeling en vervolgstappen

Kleine marterachtigen en steenmarter

Tijdelijk negatieve effecten zijn mogelijk door de inzet van zwaar materieel en gebruik van verlichting kunnen aanwezige exemplaren van kleine marterachtigen worden verwond of gedood. Dit betreft een overtreding van het Bal artikel 11.54 lid 1a. Daarnaast leiden het rooien van groen en het uitvoeren van grondwerkzaamheden, verharding en bebouwen van het terrein mogelijk tot permanente negatieve effecten door het vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen hetgeen een overtreding is van het Bal artikel 11.54 lid 1c.

Voor kleine marterachtigen en steenmarter geldt dat een vergunning flora- en fauna-activiteit kan worden aangevraagd zonder nader onderzoek. Er wordt hierbij dan vanuit gegaan dat deze soorten aanwezig zijn. Eventueel kan nader onderzoek gedaan worden om vast te stellen of kleine marterachtigen aanwezig of afwezig zijn maar het vaststellen van vaste rust- en verblijfplaatsen blijft lastig waardoor aanvullend onderzoek mogelijk geen meerwaarde biedt.

Algemeen grondgebonden zoogdieren

Door de inzet van zwaar materieel en gebruik van verlichting in de omgeving van de struweel, bomen en bosplantsoen in of nabij het plangebied kunnen algemeen voorkomende soorten als haas, konijn (spits)muizen, en vos door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en lichtproductie) worden verstoord. Het betreft echter mobiele soorten die tijdelijk kunnen vluchten naar nabijgelegen leefgebied. Dit leidt niet direct tot het overtreden van een van de verbodsbepalingen voor deze soorten. Indien de verstoring van langere duur is, kan dit leiden tot het (tijdelijk) verlaten van vaste voortplantings- of rustplaatsen. Dit is afhankelijk van de periode waarin werkzaamheden worden uitgevoerd. Bij werkzaamheden in de kraamperiode van voornoemde zoogdieren (veelal april t/m augustus) kunnen de jonge dieren sterven. In dat geval is alsnog sprake van het aantasten van een verblijfplaats, ondanks het feit dat deze niet direct wordt aangeroerd, hetgeen een overtreding is van artikel 11.54 lid 1a en 1b. Voor deze algemeen voorkomende beschermde soorten bestaat bij de Provincie Noord-Brabant een algemene vrijstelling voor het aanvragen van een vergunning bij overtreding van verbodsbepalingen. Om deze reden hoeft voor de - tijdelijk- optredende verstoring door de ingreep geen vergunning te worden aangevraagd. Wel dient invulling gegeven te worden aan de algemene zorgverplichting, die te allen tijde van toepassing is (artikel 11.27 Ba), voor zowel beschermde als vrijgestelde of niet-beschermde soorten. Dit kan onder andere door werkzaamheden vanuit één richting uit te voeren zodat eventueel aanwezige soorten kunnen vluchten.

5.4 Vleermuizen

Voorkomen

Op basis van de verspreidingsgegevens zijn gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger bekend in of nabij het plangebied. Daarnaast ligt het plangebied in het globale verspreidingsgebied van franjestaart, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen globaal opgedeeld worden in boombewonende soorten (zoals rosse vleermuis) en gebouwbewonende soorten (zoals laatvlieger en gewone dwergvleermuis). Een aantal soorten maken zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

In het plangebied zijn geen bebouwing of bomen met geschikte holten of loshangende schors aanwezig. De aangrenzende bebouwing betreft bebouwing met metalen gevels en zijn daarmee ongeschikt als verblijfplaatsen voor vleermuizen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het projectgebied of de directe omgeving is daarom op voorhand uit te sluiten.

Vliegroutes

In het plangebied zijn geen lijnvormige elementen zoals bomenrijen, doorlopende bosranden, dijken of watergangen aanwezig. De aanwezigheid van (essentiële) vliegroutes van vleermuizen is daarom bij voorbaat uitgesloten.

Foerageergebied

Het bosschage is geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. In de omgeving van het plangebied zijn voldoende andere geschikte foerageergebieden zoals weilanden, bomen langs het kanaal en een bosplantsoen ten zuiden van het industrieterrein.

Effectbeoordeling en vervolgstappen

Mogelijk is er sprake van tijdelijk negatieve effecten door de inzet van zwaar materieel en het gebruik van verlichting. Hierdoor kunnen passerende en/of foeragerende individuen worden verstoord. Dit betreft een overtreding van artikel 11.47 Bal lid 1d. Permanent negatieve effecten zijn uitgesloten omdat er voldoende alternatieve foerageergebieden zijn.

Om negatieve effecten als gevolg van verstoring en daarmee een overtreding van de Ow te voorkomen dienen de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang of buiten de actieve periode van vleermuizen te worden uitgevoerd. De actieve periode van vleermuizen is van maart tot en met half oktober. Of de verlichting dient gelijk of minder te zijn dan de verlichting in bestaande situatie. Deze maatregelen dienen te worden vastgelegd in een ecologisch werkprotocol.

5.5 Vogels

Voorkomen

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat in of in de omgeving van het plangebied waarnemingen bekend zijn van verschillende soorten broedvogels met zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten waargenomen: koolmees, merel, roodborst, staartmees en zwarte kraai.

Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 1-4

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Deze nesten zijn beschermd omdat ze jaarrond worden gebruikt, of omdat een soort zeer honkvast is en er elk jaar naar terugkeert en moeilijk in staat is om een nieuw nest te maken. Dit kan zowel gaan om soorten die broeden in bebouwing als om soorten die broeden in bomen. Van de volgende broedvogelsoorten met jaarrond beschermde nesten zijn waarnemingen in de omgeving van het plangebied bekend: boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespendif en zwarte wouw.

In het plangebied is geen bebouwing aanwezig waardoor nesten van soorten die broeden in of op bebouwing zoals gierzwaluw, huismus, kerkuil en steenuil zijn uitgesloten. In het plangebied ontbreekt het tevens aan hoge masten, torens of palen waardoor nesten van ooievaar en slechtvalk bij voorbaat zijn uitgesloten. In het projectgebied zijn tijdens het veldbezoek in de aanwezige bomen geen grote nesten aangetroffen die geschikt zijn voor boomvalk, buizerd, havik, ransuil, roek, sperwer, wespendif of zwarte wouw. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van boomvalk, buizerd, havik, sperwer en wespendif zijn daarmee uitgesloten. Het projectgebied is echter wel potentieel geschikt voor de vestiging van deze soorten. De grote gele kwikstaart broedt langs (snelstromende) rivieren en beken. Dergelijk biotoop is niet aanwezig in het plangebied en daarmee het voorkomen van de soort hier uitgesloten. De slechtvalk is in het plangebied niet waargenomen. De soort is waargenomen in 2024 in de hoogspanningsmast (NDFF, 2024). De locatie biedt echter te weinig beschutting als nestlocatie. Jaarrond beschermde nesten van slechtvalk zijn daarmee uitgesloten.

Vogels met jaarrond beschermde nesten categorie 5

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd wanneer sprake is van ecologisch zwaarwegende redenen. Dit zijn voornamelijk soorten die over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Van de volgende soorten is het voorkomen in of rondom het zoekgebied bekend op basis van NDFF en het veldbezoek: blauwe reiger, boerenwaluw, bonte vliegenvanger, boomklever, boomkruiper, ekster, ekster, grote bonte specht, huiswaluw, ijsvogel, kleine bonte specht, koolmees, oeverwaluw, pimpelmees, spreeuw, tapuit, torenvalk, zwarte kraai, zwarte mees, zwarte roodstaart en zwarte specht. Het betreft deels soorten waarvoor geschikte broedlocaties ontbreekt door de afwezigheid van bebouwing (o.a. boerenwaluw en spreeuw), de afwezigheid van oevers (ijsvogel en oeverwaluw) en het ontbreken van boomholten (onder andere boomkruiper en grote bonte specht). De overige soorten zijn typisch bossoorten. In de omgeving van het plangebied zijn diverse andere bomen en bosplantsoenen aanwezig waardoor er voldoende alternatieven zijn. Zwaarwegende ecologische redenen om deze nesten jaarrond te beschermen zijn dan ook niet aanwezig. Deze soorten worden verder behandeld onder vogels zonder jaarrond beschermd nest.

Vogels zonder jaarrond beschermd nest

In het projectgebied en de direct omgeving kunnen algemene broedvogels waaronder houtduif, kauw, merel en winterkoning voorkomen. De aanwezigheid van broedgevallen van algemene vogelsoorten is daarom in het projectgebied niet uitgesloten.

Effectbeoordeling en vervolgstappen*Jaarrond beschermde nesten*

Jaarrond beschermde nesten zijn momenteel afwezig. Indien het aanwezige groen niet gerooid is voor het broedseizoen valt aan te bevelen om in het vroege voorjaar 2025 (voor het blad aan de bomen zit) een nieuwe inspectie uit te voeren.

Algemene broedvogels

Mogelijk is er sprake van tijdelijk negatieve effecten op algemene broedvogels. De inzet van verlichting en mobiele werktuigen en bijbehorende effecten zoals geluid en trillingen kunnen leiden tot het verstoren, verwonden en/of doden van broedvogels. Alsmede tot het verstoren of vernietigen van nesten. Dit betreft een overtreding van artikel 11.37 lid 1 a, 1b en 1d, van de Ow. In de toekomstige situatie blijven voldoende geschikte nestlocaties voor algemene vogels in de omgeving van het projectgebied beschikbaar. Permanente negatieve effecten op algemene broedvogels zijn daarom op voorhand uitgesloten.

Een vergunning voor vernietiging van broedgevallen wordt in principe niet verleend, waardoor het voorkomen van (langdurige) verstoring of vernietiging van broedgevallen noodzakelijk is. Het verstoren van broedgevallen van vogels met zowel jaarrond als niet jaarrond beschermde nesten is te voorkomen door: Buiten het broedseizoen te werken, of; te starten voor het broedseizoen en de werkzaamheden onafgebroken uit te voeren.

Veel methoden om tijdens het broedseizoen door te kunnen werken, zijn niet “waterdicht”; het is vaak niet te garanderen dat broedgevallen niet zullen optreden. Buiten het broedseizoen werken heeft dan ook de voorkeur om overtreding van de Ow ten aanzien van broedvogels te voorkomen. Het broedseizoen loopt grofweg van maart tot augustus, afhankelijk van de weersomstandigheden. Het is echter mogelijk dat buiten deze periode ook broedgevallen aanwezig zijn.

5.6 Vissen**Voorkomen**

Op basis van de verspreidingsgegevens van de NDFF komt de grote modderkruiper nabij het plangebied voor. Op basis van verspreidingsgegevens en aanwezige habitat kan het voorkomen van beschermde vissen redelijkerwijs worden uitgesloten. De meeste beschermde vissoorten zijn namelijk soorten uit beken (elrits, beekdonderpad, beekprik), snelstromende rivieren (gestippelde alver), verlandende watergangen met een sliblaag en rijke onder-watervegetatie (grote modderkruiper), watergangen met koel en zuurstofrijk water (kwabaal) of vissoorten die in rivieren of zijarmen hun paaiplaatsen hebben (houting, steur). Dergelijk biotoop ontbreekt in het plangebied. Hierdoor is het voorkomen van (beschermde) vissoorten uitgesloten mogelijk komen wel algemene vissen voor.

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper komt voor in ondiepe stilstaande tot zwakstromende wateren met dikke modderlaag en waterplantengroei in moerasgebieden en overstromingsvlakten (RAVON, 2024). In het plangebied zijn enkele kleine sloten zonder waterbeplanting aangetroffen. Vanwege de afwezigheid van waterplanten en het ontbreken van verbinding met andere watergangen zijn deze ongeschikt voor grote modderkruiper. De aanwezigheid van grote modderkruiper is daarom op voorhand uitgesloten.

In het plangebied zijn enkele kleine sloten aanwezig zonder verbinding met andere wateren. De aanwezigheid van (beschermde) vissen wordt daarom in het plangebied niet verwacht.

5.7 Amfibieën

Voorkomen

Op basis van de verspreidingsgegevens komt de alpenwatersalamander voor nabij het plangebied. Daarnaast komen mogelijk meer algemene amfibieën zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad en kleine watersalamander voor in of nabij het plangebied.

Alpenwatersalamander

De alpenwatersalamander komt in allerlei wateren voor. De soort heeft een voorkeur voor beschaduwde wateren in of nabij bos. Het landhabitat bestaat uit bos met voldoende schuilplaatsen zoals liggend hout, mos en afval (RAVON, 2024). In het projectgebied is beschaduwde water aanwezig. Daarnaast zijn er voldoende schuilplaatsen voor alpenwatersalamander. De aanwezigheid van alpenwatersalamander is niet uitgesloten.

Algemene amfibieën

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen meer algemeen voorkomende amfibieën zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker in het plangebied voorkomen. In het plangebied zijn enkele kleine sloten aanwezig daarnaast is er geschikt landhabitat in de directe omgeving.

Effectbeoordeling en vervolgstappen

Alpenwatersalamander

Door de inzet van zwaar materieel en het dempen van watergangen kunnen mogelijk individuen van alpenwatersalamander worden verwond of gedood. Dit betreft een tijdelijk negatief effect en een overtreding van het Bal artikel 11.54 lid 1a. Daarnaast leiden het dempen van watergangen tot het vernielen van voortplantingshabitat en het rooien van groen en het uitvoeren van grondwerkzaamheden, verharderen en bebouwen van het terrein mogelijk tot het vernielen van vaste rustplaatsen wat een permanent negatief effect is. Dit betreft een overtreding van het Bal 11.54 lid 1c. Nader onderzoek naar de alpenwatersalamander is vereist voor gestart kan worden met de beoogde werkzaamheden. Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek is mogelijk een vergunning flora en fauna activiteit vereist.

Algemene amfibieën

Door de inzet van zwaar materieel kunnen, algemeen voorkomende soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker worden verwond of gedood of vaste rust en verblijfplaatsen worden vernield. Voor deze beschermde soorten bestaat een algemene vrijstelling voor het vernielen van vaste rust en verblijfplaatsen om deze reden hoeft voor de -tijdelijk- optredende effecten geen vergunning aangevraagd te worden. Wel dient te allen tijde de zorgplicht (Artikel 11.27 Bal) in acht te worden genomen. In de toekomstige situatie is het plangebied ongeschikt voor amfibieën waardoor permanent negatieve effecten niet zijn uitgesloten.

5.8 Reptielen

Voorkomen

Op basis van de geraadpleegde verspreidingsgegevens uit de NDFF komen geen reptielen voor in het plangebied. De meeste inheemse reptielen komen voor in natuurgebieden op de hogere zandgronden. Daarnaast zijn reptielen afhankelijk van open zonnige terreinen om op te warmen. In het plangebied ontbreekt het aan geschikte open plaatsen daarnaast betreft het een geïsoleerd bosschage in stedelijk gebied. Op basis van verspreidingsgegevens en het aangetroffen biotoop is het voorkomen van reptielen uitgesloten.

5.9 Ongewervelden

Voorkomen

Op basis van de geraadpleegde verspreidingsgegevens uit de NDFF komen grote vos, grote weerschijnvlinder, kleine ijsvogelvlinder en teunisbloempijlstaart voor nabij het projectgebied.

Grote vos

De grote vos is een dagvlinder die voorkomt in vochtige, open bossen en bosranden. Voor overwintering is de soort afhankelijk van boomholten of houtstapels. De waardplant is vooral iep maar ook wilgen (Vlinderstichting, 2024). Er zijn diverse waarnemingen van grote vos bekend waaronder uit 2024. De waarnemingen komen van circa 1 kilometer ten westen van het projectgebied (NDFF, 2024). Er zijn geen iepen aanwezig wel komen enkele grote wilgen voor in het projectgebied. De aanwezigheid van grote vos is niet p voor hand uitgesloten.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder komt voor in gevarieerde vochtig tot natte bossen voornamelijk in beekdalen. De soort heeft als waardplant voornamelijk boswilg maar komt ook op andere wilgen voor. Geschikte bomen staan op zonnige beschutte plaatsen (Vlinderstichting, 2024). zijn diverse waarnemingen van grote weerschijnvlinder bekend waaronder uit 2024. De waarnemingen komen van circa 1 kilometer ten westen van het projectgebied. In het plangebied zijn enkele grote wilgen aanwezig echter is er geen sprake van een nat bos en stromende beek. De aanwezigheid van grote weerschijnvlinder is daarom uitgesloten.

Kleine ijsvogelvlinder

De kleine ijsvogelvlinder komt voor in gevarieerde vochtige bossen. De waardplant betreft kamperfoeliesoorten (Vlinderstichting, 2024). In het projectgebied is geen kamperfoelie waargenomen. De aanwezigheid van de kleine ijsvogelvlinder is daarom op voorhand uitgesloten.

Teunisbloempijlstaart

De teunisbloempijlstaart komt voor in vochtige bossen, bosranden en open plaatsen. De waardplanten zijn onder andere wilgenroosje, teunisbloem, en kattenstaart en dienen in grote getalen aanwezig te zijn (Vlinderstichting, 2024). Op basis van de dichte beplanting van bosplantsoen en bramen worden grote

aantallen van de benodigde waardplanten in het plangebied niet verwacht. De aanwezigheid van teunisbloempijlstaart is daarom op voorhand uitgesloten.

Vermiljoenkever

De vermiljoenkever is een soort die leeft onder de schors van dode bomen, met name populieren zijn favoriet. De biotoop van de soort bestaat uit vochtige bossen, houtwallen en lanen met bomen en dikke takken die recent zijn doodgegaan. De soort komt in Nederland voor in Limburg, Noord-Brabant en het oosten van Gelderland (EIS, 2023). Het plangebied ligt binnen de natuurlijke verspreiding van de vermiljoenkever daarnaast zijn er dode bomen, waaronder mogelijk populieren aanwezig. De aanwezigheid van vermiljoenkever is daarom niet bij voorbaat uitgesloten

Effectbeoordeling en vervolgstappen

Grote vos

De beoogde werkzaamheden hebben mogelijk tijdelijk en permanent negatief effecten op grote vos. Het rooien van bomen en verwijderen van takkenrillen en houtstapels leidt mogelijk tot vernielen van voortplanting- en overwinteringsplaatsen van grote vos. Daarnaast leiden de werkzaamheden mogelijk tot het verwonden of doden van individuen van grote vos. Dit betreft overtreding van het Bal artikel 11.54 lid 1a en 1b. Er is nader onderzoek nodig om te beoordelen of er sprake is van negatieve effecten. Afhankelijk van de uitkomst is mogelijk een flora en fauna activiteit vereist.

Vermiljoenkever

De werkzaamheden hebben mogelijk tijdelijk en permanent negatieve effect. Het rooien van bomen en verwijderen van dood hout leidt mogelijk tot vernielen van het leefgebied van vermiljoenkever. Daarnaast leiden de werkzaamheden mogelijk tot het verstoren, verwonden of doden van individuen van vermiljoenkever Dit betreft overtreding van het Bal artikel 11.46 lid 1a, b en d. Er is nader onderzoek nodig om te beoordelen of er sprake is van negatieve effecten. Afhankelijk van de uitkomst is mogelijk een flora en fauna activiteit vereist.

5.10 Rode Lijst soorten

In of nabij het plangebied zijn diverse soorten flora en fauna van de Rode Lijst bekend op basis van de verspreidingsgegevens in de NDFF. Het betreft soorten die vallen onder de beschermde soorten van de Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn en Nationaal beschermde soorten en deze zijn daarmee in de vorige paragrafen behandeld.

5.11 Conclusie soortbescherming

Het onderstaande overzicht (Tabel 5-1) geeft een samenvatting van de mogelijk voorkomende beschermde soorten in en rondom het plangebied en de hierboven beschreven effecten. In deze samenvatting is ook beschreven of nader vervolgonderzoek en/of een eventuele vergunning noodzakelijk is.

Tabel 5-1 Voorkomen beschermde soorten, mogelijke overtredingen en benodigde vervolgstappen.

Soortgroep	Soort(en)	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Ow verbod artikel	Vervolgstappen/voorzorgsmaatregelen noodzakelijk?
Grondgebonden zoogdieren	Kleine marterachtigen en steenmarter	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.54, lid 1a en b	Een vergunning flora- en fauna-activiteit op voorhand aanvragen of nader onderzoek uitvoeren om de aanwezigheid uit te sluiten.

Soortgroep	Soort(en)	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Ow verbod artikel	Vervolgstappen/voorzorgsmaatregelen noodzakelijk?
	Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoals haas, konijn, (spits)muizen en vos	Tijdelijk	Artikel 11.54, lid 1a en b	Nemen van voorzorgsmaatregelen in het kader van zorgplicht (Bal 11.27). Dit dient in een EWP opgenomen te worden.
Vleermuizen	Passerende en foeragerende individuen	Tijdelijk	Artikel 11.46 lid, 1b.	Werkzaamheden dienen buiten de actieve periode van vleermuizen te worden uitgevoerd. Indien niet mogelijk dan dienen de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang plaats te vinden of dient er gewerkt te worden zonder extra kunstmatige verlichting of is de verlichting midden of gelijk aan het reguliere gebruik. Dit dient in een EWP opgenomen te worden.
Broedvogels	Jaarrond beschermde nesten	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.37 lid 1a, 1b en 1d	Controle ronde vroege voorjaar (voor het blad aan de bomen zit) op nieuwe geschikte nesten. Indien aangetroffen dan nader onderzoek en eventueel vergunning flora- en fauna-activiteit.
	Algemene broedvogels	Tijdelijk	Artikel 11.37 lid 1a, 1b en 1d	Werken buiten het broedseizoen of starten voor het broedseizoen en door werken in een aaneengesloten periode.
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.54, lid 1a en b	Een nader onderzoek is vereist. Afhankelijk van de uitkomsten dient er een vergunning flora- en fauna-activiteit te worden ingediend.
	Algemeen voorkomende amfibieën zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.	Tijdelijk	Artikel 11.54, lid 1a en b	Nemen van voorzorgsmaatregelen in het kader van de zorgplicht (Bal 11.27). Dit dient in een EWP opgenomen te worden.
Ongewervelden	Grote vos	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.54 lid 1 a en b.	Een nader onderzoek is vereist. Afhankelijk van de uitkomsten dient er een vergunning flora- en fauna-activiteit te worden ingediend.
	Vermiljoenkeve3r	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.46 lid i a b en d	Een nader onderzoek is vereist. Afhankelijk van de uitkomsten dient er een vergunning flora- en fauna-activiteit te worden ingediend.

6 Toetsing houtopstanden

In dit hoofdstuk is beoordeeld of een kapmelding nodig voor het kappen van de houtopstand zoals bedoeld in de Ow.

6.1 Werkwijze en toetsing Houtopstanden

Voor het onderdeel Houtopstanden is onderzocht of de bescherming van houtopstanden, zoals bedoeld in de Ow, binnen het project van toepassing is. Hiervoor is gebruik gemaakt van waarneming in het veld. De planlocatie is gelegen op een industriegebied binnen de bebouwingscontour houtkap van Helmond valt. De omgeving bestaat tevens uit bebouwing. Hieruit is geconcludeerd dat het terrein volledig binnen de bebouwde kom is gelegen.

6.2 Conclusie houtopstanden

Er is geen sprake van de kap van houtopstanden, zoals bedoeld in de Ow. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Ow. Mogelijk gelden er wel aanvullende eisen voor het kappen van bomen vanuit de gemeente.

7.3 Toetsing Omgevingsverordening Provincie Noord-Brabant

Het plangebied is volledig gelegen buiten het NNB. In de Provincie Noord-Brabant geldt dat er sprake is van een externe werking van negatieve effecten op NNB met uitzondering van stoffen. De projectlocatie ligt op dermate grote afstand dat verstoring door geluid, trillingen of verlichting op NNB bij voorhand is uitgesloten. De beoogde milieustraat leidt ook niet tot extra druk op NNB als gevolg van bijvoorbeeld recreatie of een toename van verkeersbewegingen in of nabij NNB. Negatieve effecten op NNB als gevolg van het realiseren en gebruiken van de nieuwe milieustraat zijn daarom uitgesloten.

7.4 Conclusie NNB

Het projectgebied is volledig gelegen buiten NNB en het dichtstbijzijnde NNB-gebied is gelegen op circa 300 meter van het projectgebied. Gezien de grote afstand tussen NNB en het projectgebied zijn externe negatieve effecten zoals verstoring niet aan de orde. Er is daarom ook geen sprake van compensatieplicht of eventuele andere vervolgstappen ten aanzien van het NNB.

8 Conclusie en aanbevelingen

8.1 Gebiedsbescherming

Het plangebied is gelegen op circa 5,2 van Natura 2000-gebied Strabrechtse heide en Beuven. Gezien de aard van de ingreep en de afstand zijn andere effecten dan verzuring en vermessing door stikstofdepositie bij voorbaat uitgesloten. Er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om te beoordelen of er sprake is van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden voor zowel de aanleg- als gebruiksfase.

8.2 Soortenbescherming

In Tabel 7-1 zijn de conclusies met betrekking tot soortbescherming opgenomen.

Soortgroep	Soort(en)	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Ow verbod artikel	Vervolgstappen/voorzorgsmaatregelen noodzakelijk?
Grondgebonden zoogdieren	Kleine marterachtigen en steenmarter	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.54, lid 1a en b	Een vergunning flora- en fauna-activiteit op voorhand aanvragen of nader onderzoek uitvoeren om de aanwezigheid uit te sluiten.
	Algemeen voorkomende grondgebonden zoogdieren zoals haas, konijn, (spits)muizen en vos	Tijdelijk	Artikel 11.54, lid 1a en b	Nemen van voorzorgsmaatregelen in het kader van zorgplicht (Bal 11.27). Dit dient in een EWP opgenomen te worden.
Vleermuizen	Passerende en foeragerende individuen	Tijdelijk	Artikel 11.46 lid, 1b.	Werkzaamheden dienen buiten de actieve periode van vleermuizen te worden uitgevoerd. Indien niet mogelijk dan dienen de werkzaamheden tussen zonsopkomst en zonsondergang plaats te vinden of dient er gewerkt te worden zonder extra kunstmatige verlichting of is de verlichting midden of gelijk aan het reguliere gebruik. Dit dient in een EWP opgenomen te worden.
Broedvogels	Jaarrond beschermde nesten	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.37 lid 1a, 1b en 1d	Controle ronde vroege voorjaar (voor het blad aan de bomen zit) op nieuwe geschikte nesten. Indien aangetroffen dan nader onderzoek en eventueel vergunning flora- en fauna-activiteit.
	Algemene broedvogels	Tijdelijk	Artikel 11.37 lid 1a, 1b en 1d	Werken buiten het broedseizoen of starten voor het broedseizoen en door werken in een aaneengesloten periode.
Amfibieën	Alpenwatersalamander	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.54, lid 1a en b	Een nader onderzoek is vereist. Afhankelijk van de uitkomsten dient er een vergunning flora- en fauna-activiteit te worden ingediend.
	Algemeen voorkomende amfibieën zoals bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker.	Tijdelijk	Artikel 11.54, lid 1a en b	Nemen van voorzorgsmaatregelen in het kader van de zorgplicht (Bal 11.27). Dit dient in een EWP opgenomen te worden.
Ongewervelden	Grote vos	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.54 lid 1 a en b.	Een nader onderzoek is vereist. Afhankelijk van de uitkomsten dient er een vergunning flora- en fauna-activiteit te worden ingediend.

Soortgroep	Soort(en)	Tijdelijke en/of permanente effecten?	Ow verbod artikel	Vervolgstappen/voorzorgsmaatregelen noodzakelijk?
	Vermiljoenkever	Tijdelijk en permanent	Artikel 11.46 lid i a b en d	Een nader onderzoek is vereist. Afhankelijk van de uitkomsten dient er een vergunning flora- en fauna-activiteit te worden ingediend.

Tabel 8-1 Conclusies en benodigde vervolgstappen met betrekking tot soortenbescherming.

8.3 Conclusie houtopstanden

Er is geen sprake van de kap van houtopstanden, zoals bedoeld in de Ow. Er zijn daarom geen vervolgstappen nodig voor het kappen van bomen in het kader van de Ow. Mogelijk gelden er wel aanvullende eisen voor het kappen van bomen vanuit de gemeente.

8.4 Conclusie Natuurnetwerk Nederland

Het projectgebied is volledig gelegen buiten NNB en het dichtstbijzijnde NNB-gebied is gelegen op circa 300 meter van het projectgebied. Gezien de grote afstand tussen NNB en het plangebied zijn externe negatieve effecten zoals verstoring niet aan de orde.

Er is daarom ook geen sprake van compensatieplicht of eventuele andere vervolgstappen ten aanzien van het NNB.

9 Advies bovenwettelijke maatregelen biodiversiteit

Dit hoofdstuk beschrijft enkele kansrijke maatregelen die binnen het plangebied genomen kunnen worden om de ecologische kwaliteit van het gebied te verbeteren. Omdat de voorgestelde maatregelen geen verplichting vormen vanuit de Ow, wordt voor deze maatregelen de term “bovenwettelijke maatregelen ecologie” gebruikt.

Behoud bomen

In het projectgebied zijn diverse grote bomen aanwezig zoals de abelen en wilgen. Deze bomen hebben een intrinsieke hoge waarde voor biodiversiteit. De bomen zijn geschikt als broedlocatie voor diverse vogels en bieden schuil en foerageermogelijkheden aan diverse soorten fauna. Het wordt daarom aanbevolen om de bestaande bomen zoveel mogelijk in te passen in de toekomstige ontwikkeling.

Behoud of realiseer oppervlaktewater.

Momenteel zijn in het projectgebied enkele watergangen aanwezig. Deze watergangen bieden leefgebied voor onder andere amfibieën en watergebonden insecten. Het behouden van het oppervlaktewater met oeverbeplanting is een kans om de bestaande biodiversiteit te behouden. Indien dit niet mogelijk is biedt het realiseren van nieuwe oppervlaktewater zoals een poel in het projectgebied kansen om deze kwaliteiten te behouden.

Natuurinclusief bouwen

In het projectgebied wordt in de toekomst een loods en kantoorgebouw gerealiseerd. Deze gebouwen bieden kansen voor natuurinclusief bebouwing. Hierbij kan gekozen worden voor groene daken zoals sedum-, of kruidendak. Voor een nog hogere biodiversiteit zal ook gekozen kunnen worden voor groen dak met (dwerg)heesters, dood hout en eventueel een insectenhotel. Een dergelijk groen dak biedt een geschikt biotoop aan insecten en vogels. Naast groene daken kunnen ook groene gevels worden toegepast met inheemse klimplanten zoals kamperfoelie en klimop. Tot slot biedt de bebouwing kansen voor nestgelegenheden voor gebouwbewonende soorten zoals vogels en vleermuizen. In de panden kunnen (nest)kasten voor deze soorten worden ingebouwd zodat de lokale biodiversiteit wordt versterkt.

Literatuur

Alterra (2005), Effectenindicator Natura 2000-gebieden. Alterra-rapport 1375, ISSN 1566-7197

EIS (2024);), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende insecten, via EIS Verspreidingsatlas, via: <https://www.verspreidingsatlas.nl>.

FLORON (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende plantensoorten, via FLORON Verspreidingsatlas, via: <https://www.verspreidingsatlas.nl>.

Provincie Noord-Brabant (2024) Omgevingsverordening Noord-Brabant via: <https://noordbrabant.tercera-ro.nl>

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselkwaliteit en Natuur (2024a), informatie over de ligging en begrenzing van verschillende Natura 2000-gebieden via: <https://www.natura2000.nl/>

Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselkwaliteit en Natuur (2024b), informatie mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden via:
<https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Nationale Databank Flora en Fauna, verspreidingsgegevens van de afgelopen 10 jaar opgehaald op 4 oktober 2024, via: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>.

RAVON (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten amfibieën en reptielen, via: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.

STOWA (2024), algemene informatie over ongewervelden en verspreidingsgegevens, via <http://soortprotocolflora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocolflora-enfaunawet.pdf>

Verspreidingsatlas (2024), via: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuiswerkgroep Nederland (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten vleermuizen, via: www.vleermuis.net.

Vlinderstichting (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten ongewervelden, via: <https://www.vlinderstichting.nl/>.

Vogelbescherming (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende soorten vogels, via: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels>.

Zoogdiervereniging (2024), informatie over de verspreiding en ecologie van verschillende zoogdiersoorten, via: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>

Bijlage 1 Wettelijk & ruimtelijk natuurbeschermingskader

In Nederland wordt voor behoud en herstel van biodiversiteit de natuur via twee sporen beschermd, namelijk via soortenbescherming en gebiedsbescherming. Een belangrijke rol is weggelegd voor de Europese Vogel- en Habitatlijn, die in de Nederlandse wetgeving via de Omgevingswet zijn geïmplementeerd. Dit omvat de soortenbescherming van inheemse flora en fauna en specifiek gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden. Daarnaast is daarin de bescherming van overige nationaal beschermde soorten en houtopstanden in het buitengebied wettelijk geregeld.

Bescherming van natuurgebieden en andere specifieke gebieden met bijzondere natuurwaarden zoals weidevogelleefgebieden in agrarisch gebied is daarnaast planologisch vastgelegd op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau in algemene regels, omgevingsverordeningen en/of omgevingsplannen. De planologische bescherming van gebieden heeft ruimtelijk gezien overlap met de hiervoor genoemde gebieds- en soortenbescherming. Natuurwaarden en biodiversiteit zijn per 1 januari 2024 beschermd via de Omgevingswet. In deze wet zijn alle wetten voor de leefomgeving opgenomen, waaronder de Wet natuurbescherming (Wnb) en Wet ruimtelijke ordening (Wro).

Soorten- en gebiedsbescherming

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht, waarin de soorten- en gebiedsbescherming zijn geregeld. Voorheen waren deze onderwerpen in de Wet natuurbescherming geregeld. De Omgevingswet bevat een beleidsneutrale omzetting van die wet. Een bestuursorgaan oefent zijn taken en bevoegdheden op grond van de Omgevingswet met het oog op de doelen van de wet. Het bestuursorgaan houdt daarbij rekening met de samenhang van de relevante onderdelen en aspecten van de fysieke leefomgeving en van de rechtstreeks daarbij betrokken belangen. Deze taakuitoefening wordt in de Omgevingswet en de daarop gebaseerde regels uitgewerkt en begrensd, wat betrekking kan hebben op de natuurbescherming en het beheer van natuurgebieden.

Hieruit vloeit een actieve soortenbescherming voort, naast de passieve soortenbescherming die via verbodsbepalingen gericht is op een nalaten. De opdracht aan bestuursorganen is om actief beleid te voeren teneinde een gunstige staat van instandhouding van de soorten te bereiken. Deze verplichting om aan actieve soortenbescherming te doen, vloeit voort uit de Vogel- en Habitatrichtlijn.

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) wordt de algemene zorgplicht uit de Omgevingswet die inhoudt dat eenieder voldoende zorg voor de fysieke leefomgeving draagt, uitgewerkt (art. 11.6 Bal, voor Natura 2000 en art. 11.27 Bal voor inheemse soorten).

Specifieke zorgplicht

(art. 1.6 Natura 2000-activiteit; art 11.27 Flora en fauna activiteit)

1) Degene die een *Natura 2000 of flora en fauna activiteit* verricht (als bedoeld in...) en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben voor het belang, (bedoeld in) is verplicht:

- a) alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van diegene kunnen worden gevraagd om die gevolgen te voorkomen;
- b) voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen: die gevolgen zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken; en
- c) als die gevolgen onvoldoende kunnen worden beperkt: die activiteit achterwege te laten voor zover dat redelijkerwijs van diegene kan worden gevraagd.

De Omgevingswet, het Bal en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) regelen activiteiten die met natuur te maken hebben. Deze natuuractiviteiten gaan over dieren en planten in het wild en gebieden waarin ze leven. Het aangrijpingspunt voor de regels uit de Omgevingswet vormen de daarin gedefinieerde activiteiten (voor zover hier relevant):

In het Bal zijn drie beschermingstypen met een eigen toetsingskader te onderscheiden:

- Natura 2000-gebieden
- Flora en fauna (inheems)
- Houtopstanden (buiten de bebouwde kom)

Het bevoegd gezag, voor het al dan niet verlenen van vergunningen en/of vrijstellingen, is het college van gedeputeerde staten van de provincie of in sommige gevallen de Minister van N&S. Bij wie de bevoegdheid ligt, is vastgelegd in het Omgevingsbesluit (art. 4.6 en 4.12 Ob). De minister van N&S blijft bijvoorbeeld bevoegd gezag voor onder andere de rijks- en spoorwegen, grote wateren en defensie terreinen. Voor dit project is provincie Noord-Brabant bevoegd gezag. In de volgende paragrafen worden de relevante wettelijke kaders behandeld.

Natura 2000

Natura 2000 is een samenhangend Europees netwerk van beschermde natuurgebieden bestaande uit aangewezen Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden die een grote bijdrage leveren voor de instandhouding van het type of soort. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het EU-beleid voor behoud en herstel van biodiversiteit. De essentie van het beschermingsregime voor deze gebieden is dat de duurzame instandhouding van soorten en habitats binnen de Europese Unie wordt gewaarborgd. In Nederland zijn 162 Natura 2000-gebieden aangewezen die onderdeel vormen van een Europees Natura 2000-netwerk. Voor elk Natura 2000-gebied zijn in een aanwijzingsbesluit de begrenzing van habitat- en/of vogelrichtlijngebieden en de instandhoudingsdoelstellingen vastgelegd. Per soort en/of habitattypen is aangegeven of behoud van de huidige aantallen/arealen voldoende is of dat uitbreiding dan wel kwaliteitsverbetering nodig is. Voor elk Natura 2000-gebied is een beheerplan opgesteld (om de 6 jaar actualisatie) waarin de instandhoudingsdoelstellingen in tijd en ruimte worden uitgewerkt en in hoeverre er aanvullende maatregelen nodig zijn. De aanwijzingsbesluiten en beheerplannen gelden als toetsingskader.

Op basis van de Vogel- en Habitatrichtlijn mag geen verslechtering optreden ten opzichte van de aanwezige waarden in de referentiesituatie. Voor Vogelrichtlijngebieden is dat de datum waarop het gebied is aangewezen. De referentiedata verschilt per gebied (varieert van 1994 tot en met 2016). Voor de Habitatrichtlijngebieden geldt de datum van de plaatsing van het gebied op de lijst van gebieden van communautair belang als referentie. Voor de meeste Habitatrichtlijngebieden is dat 7 december 2014, voor enkele gebieden geldt een latere datum. Voor verbeterings- en uitbreidingsopgave ten opzichte van de referentiesituatie is geen termijn gegeven.

Nationaal programma landelijk gebied (NPLG)

De 162 Natura 2000-gebieden in Nederland vormt de belangrijkste basis voor de landelijke doelen. Aanvullend wordt via het Nationaal programma landelijk gebied (NPLG) nog extra invulling gegeven aan de gunstige staat van instandhouding van vogel- en habitatrichtlijn. Het NPLG heeft het doel om 30% van de opgave voor natuurherstel te realiseren. De doelen zijn richtinggevend voor de gebiedsplannen en zijn niet afrekenbaar.

Rijksregels Natura 2000

De bescherming van Natura 2000-gebieden volgt uit de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn. De bescherming van Natura 2000 is per 1 januari 2024 in de Omgevingswet en Bal geregeld. Het realiseren van een project of activiteit, dat niet direct verband houdt met of nodig is voor het beheer van een Natura 2000-gebied, moet vanuit de specifieke zorgplicht (Bal art. 11.6) beoordeeld worden in hoeverre deze activiteit significant verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Bij de effectbeoordeling van Natura 2000 staat de vraag centraal of de natuurlijke kenmerken van de Natura 2000-gebieden in het licht van diens instandhoudingsdoelen worden aangetast.

In geval van de bepaling van mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden dient rekening te worden gehouden met de zogenoemde externe werking. Hierdoor moet ook worden bekeken of activiteiten buiten

een Natura 2000-gebied (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de voor het betreffende gebied vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. De reikwijdte is afhankelijk van het milieueffect (bijvoorbeeld geluid, stikstofdepositie) als gevolg van een project.

Toetsing aan Natura 2000-gebieden

Een voortoets in de oriëntatiefase kan uitsluitel geven of het project geen negatieve gevolgen of significant negatieve gevolgen, in cumulatie¹ met andere vergunde activiteiten, heeft (geen vergunningplicht). Indien significant negatieve gevolgen op voorhand niet kunnen worden uitgesloten, is een nadere ecologische beoordeling nodig in de vorm van een Passende beoordeling (artikel 16.53c, Omgevingswet). Aan de hand van de Effectenindicator (Ministerie van LNVN, 2024) wordt nagegaan welke storingsfactoren relevant zijn (aan de orde zijn) en zo ja óf negatieve gevolgen voor geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen (op voorhand) kunnen worden uitgesloten. In de Passende beoordeling wordt de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt om in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen na te gaan welke effecten aan de orde zijn.

In de Passende beoordeling wordt ten eerste het projecteffect beoordeeld. Wanneer er sprake is van negatieve effecten, die niet significant zijn, moet het projecteffect ook beoordeeld worden in cumulatie met andere plannen of projecten die vergund zijn maar nog niet zijn (volledig) uitgevoerd zijn (cumulatietoets).

Wanneer uit de Passende beoordeling blijkt dat significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, dient eerst gekeken te worden of er mitigerende maatregelen mogelijk zijn om deze effecten op te heffen. Dit betreft ten aanzien van stikstof bijvoorbeeld interne of externe saldering.

Zijn na toepassing van mitigerende maatregelen nog steeds significant negatieve effecten niet uit te sluiten die kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied, dan volgt de ADC-toets. In de ADC-toets (die formeel geen onderdeel is van de Passende Beoordeling) moeten de volgende stappen allemaal succesvol worden doorlopen:

- Er zijn geen reële Alternatieven voor de activiteit met minder gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling van het Natura -gebied.
- Het project is nodig om Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Overigens gelden als Dwingende redenen van groot openbaar belang alleen die gronden, die zijn vastgelegd in de Europese Habitat- of Vogelrichtlijn.
- De nodige Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Significantie bij beoordeling van gevolgen voor Natura 2000-gebieden

Er is sprake van significante gevolgen als de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied worden aangetast in het licht van de bijbehorende instandhoudingsdoelen. Wanneer de instandhoudingsdoelstellingen door menselijk handelen of een project (mogelijk) niet gehaald worden, is mogelijk sprake van significant negatieve gevolgen. Aantasting van instandhoudingsdoelen kan, bijvoorbeeld, door direct verlies aan areaal of van populatieomvang alsook via afname in kwaliteit. In hoeverre dit significant is, is afhankelijk van verschillende factoren (zie Leidraad bepaling significantie, 2010). Dit betreft bijvoorbeeld

- de afname in areaal van een habitat in relatie tot de zeldzaamheid van die habitat,
- de afname van een populatie in relatie tot de zeldzaamheid van planten- of diersoorten in die populatie

de verslechtering van algemene condities van het gebied voor behoud en herstel van de habitat of soorten.

¹ De cumulatietoets is van toepassing wanneer een plan of project leidt tot negatieve gevolgen, die niet significant zijn, maar mogelijk in cumulatie van andere plannen en/of projecten alsnog wel significant kan zijn. Het betreffen natuurvergunde projecten/plannen die nog niet of deels uitgevoerd zijn ten tijde van de beoordeling/te nemen besluiten

Bij de beoordeling van verslechtering spelen factoren als kwaliteit, abiotische randvoorwaarden en overige kenmerken van functies en structuren een rol. Hierbij speelt ook de veerkracht van het gebied een rol, waarbij het effect kan worden opgevangen in de natuurlijke fluctuaties. Deze effectbeoordeling vergt maatwerk op grond van ecologische inzichten.

Omgevingsvergunning Natura 2000-activiteit

Wanneer een activiteit, afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten, significante gevolgen heeft (of dit niet is uit te sluiten) voor een Natura 2000-gebied betreft dit een Natura 2000-activiteit waarvoor een omgevingsvergunning nodig is (artikel 5.1, 1e lid, sub e, Omgevingswet). Voor de omgevingsvergunning geldt de uitgebreide voorbereidingsprocedure. Vergunningvrije Natura 2000-activiteiten zijn onder meer opgenomen in het Bal zoals de activiteiten ten behoeve het behalen van instandhoudingsdoelen. Daarnaast kunnen vergunningvrije activiteiten geregeld worden via bepaalde soortprogramma's, in een omgevingsregeling en/of in een omgevingsverordening. Vergunningverlening is mogelijk (artikel 8.74b, Bkl) wanneer geen aantasting is van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied in het licht van de instandhoudingsdoelen, mogelijk op basis van mitigerende maatregelen en/of een goed doorlopen ADC-toets met voldoende compensatie.

Flora en fauna

De kern van de bescherming van inheemse soorten is dat de gunstige 'staat van instandhouding' (Svl) van in het wild levende planten- en diersoorten wordt beschermd en behouden. Deze bescherming volgt ook direct uit de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn die verder met soorten is aangevuld met voor Nederland bijzondere en bedreigde soorten. Een activiteit mag geen blijvende negatieve invloed hebben op de staat van instandhouding van soorten (Svl). Dat houdt in dat de soort ook op langere termijn kan blijven bestaan. Afhankelijk van de omvang van het project moet het effect beoordeeld worden op lokaal, regionale en/of landelijk niveau. Anders dan bij de gebiedsbescherming is bij inheemse flora en fauna het leefgebied beschermd. Dat kan overal zijn en is niet strikt verbonden aan een natuurgebied. Zo komen in het stedelijk gebied meerdere beschermde soorten voor zoals vleermuizen, huismussen, amfibieën en ringslang.

Rijksregels

De bescherming van inheemse soorten was tot 1 januari 2024 in de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 3) geregeld en is nu geregeld in Bal paragraaf 11.2. Het beschermingsregime van soorten en verbodsbepalingen is hierdoor niet gewijzigd.

Voor de inheemse soorten gelden verschillende beschermingsregimes. Deze zijn:

▪ Vogelrichtlijnsoorten	Ow Bal § 11.2.2 (voorheen Wnb § 3.1 Wnb)
▪ Habitatrichtlijnsoorten	Ow Bal § 11.2.3 (voorheen Wnb § 3.2 Wnb)
▪ Andere soorten	Ow Bal § 11.2.4 (voorheen Wnb § 3.3 Wnb)

De bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijnsoorten kent een zwaardere bescherming dan de 'andere soorten' die van nationaal belang zijn. De 'andere soorten' betreffen soorten die van nationaal belang zijn en onder druk staan (o.a. Rode Lijst). Voor de inheemse soorten die niet in de bijlagen van de Omgevingswet zijn opgenomen geldt de specifieke zorgplicht (Ow Bal § 11.27).

Tabel 2: Soortenbescherming: overzicht verbodsartikelen Wet natuurbescherming (Wnb), wordt vervangen door Omgevingswet met Besluit activiteiten leefomgeving (Ow Bal). HR: Habitatrichtlijn. VR: Vogelrichtlijn. N.v.t.: Niet van toepassing.

Verbodsbepalingen Vogelrichtlijn Ow Bal art.11.37	Verbodsbepalingen Habitatrichtlijn Ow Bal art.11.46	Verbodsbepalingen Andere soorten Ow Bal art. 11.54
Bal art. 11.37 1a. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.	Bal art 11.46 1a Het is verboden in het wild levende dieren HR IV soorten (Verdrag Bern en Bonn) in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Bal art. 11.54 1a Het is verboden in het wild levende dieren, genoemd in Wnb bijlage A/Bal bijlage IX onder A, opzettelijk te doden of te vangen;
Bal art. 11.37 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Bal art 11.46 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.	Bal art. 11.54 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Bal art. 11.37 1c Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.	Bal art. 11.46 1c Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	N.v.t.
Bal art. 11.37 1d Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen. Bal art. 11.37 3 Het verbod geldt niet als de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Bal art 11.46 1b Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.	N.v.t.
N.v.t.	Bal art. 11.46 1e. Het is verboden planten HR (en Verdrag van Bern) in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen	Bal art. 11.54 1c Het is verboden vaatplanten genoemd in Wnb bijlage B/ Bal bijlage IX onder B, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Toelichting bescherming broedvogels en jaarrond beschermde vogels (11.37 lid 1b Bal)

Via de Europese vogelrichtlijn zijn alle Europese wilde vogels door de wet zelfs uitdrukkelijk als beschermde diersoort aangewezen. Strengere bescherming geldt voor

- Broedvogels
- Jaarrond beschermde vogels

Het verstoren van broedende vogels en hun nesten tijdens de broedtijd is verboden, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de vogelsoort. Nesten of holten die ieder jaar opnieuw gebruikt worden of ook buiten het seizoen van belang zijn voor de instandhouding van de soort, vallen ook buiten het broedseizoen onder de definitie van 'vaste rust- of verblijfplaatsen'. Deze nesten zijn jaarrond beschermd tenzij ze permanent verlaten zijn. In 2009 heeft Dienst Regelingen een aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten gepubliceerd met onderverdeling in vijf categorieën. Deze categorieën zijn in onderstaand kader toegelicht.

Vogelnesten die het gehele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11.37 lid 1b Bal het *gehele* jaar:

- Categorie 1: Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
- Categorie 2: Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: roek, gierzwaluw en huismus).
- Categorie 3: Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar, kerkuil en slechtvalk).
- Categorie 4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen (voorbeeld: boomvalk, buizerd en ransuil).

Nesten die het hele jaar door beschermd zijn.

Op de volgende categorie gelden in principe de verbodsbepalingen van 11.37 lid 1b Bal.

- Categorie 5: Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. Deze soorten vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Wij adviseren u een ecologisch deskundige op het gebied van vogels in te schakelen om te onderzoeken of er sprake is van zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden, die jaarronde bescherming van de nesten eisen. U gebruikt de lijst als hulpmiddel om te bepalen of ontheffing nodig is voor met name de jaarrond beschermde nesten. U kijkt of er maatregelen mogelijk zijn die maken dat de functionaliteit van het nest behouden blijft.

Provincies kunnen deze lijst in de provinciale verordening aanvullen of wijzigen op basis van de provinciale staat van instandhouding van de soorten. In de provincie Noord-Brabant, waarin de activiteit plaats vindt geldt geen provinciale lijst maar de lijst opgesteld door het RVO. Dit betreft de lijst in Tabel 3

Tabel 3: Vogelsoorten met een jaarrond beschermd nest in de Provincie Noord-Brabant

Soort	Categorie		
Boomvalk	4	Ooievaar	3
Buizerd	4	Ransuil	4
Gierzwaluw	2	Roek	2
Grote gele kwikstaart	3	Slechtvalk	3
Havik	4	Sperwer	4
Huisemus	2	Steenuil	2
Kerkuil	3	Wespendief	4
Oehoe	3	Zwarte wouw	4

Vrijstellingsmogelijkheden ‘andere soorten’

Voor de ‘andere soorten’ van art. 11.54 Bal kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is doorgaans het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen. Wanneer het ruimtelijke ingrepen betreft waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de Minister van LNV bevoegd gezag² en gelden de nationale regels. Het bevoegd gezag voor dit project is provincie Noord Brabant In Tabel 4 zijn de vrijgestelde soorten weergegeven.

² Besluit Wnb 11 oktober 2016, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0038662/2018-01-01>

Tabel 4: Overzicht van de soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen in provincie Noord-Brabant

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibieën
Aardmuis	Haas	Tweekleurige bosspitsmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Huisspitsmuis	Veldmuis	Gewone pad
Dwergmuis	Konijn	Vos	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Woelrat	Meerkikker
Egel	Ree		Bastaardkikker (middelste groene kikker)
Gewone bosspitsmuis	Rosse woelmuis		

Toetsing van een activiteit aan flora en fauna-verbodsbepalingen

Om te kunnen beoordelen of een activiteit leidt tot overtreding van een verbodsbepaling, moet enerzijds de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten worden bepaald en anderzijds of de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen en of hierdoor de staat van instandhouding (Svl) van de soort in gevaar wordt gebracht (zie kader). Dit is eerst in de vorm van een Quickscan. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet, dan moeten mitigerende en/of compenserende maatregelen genomen worden en is een omgevingsvergunning nodig. Uit de QuickScan flora en fauna kan naar voren komen dat de activiteit leidt tot overtreding van verbodsbepalingen en/of onvoldoende gegevens zijn en dat nader gericht veldonderzoek op basis van onderzoeksprotocollen nodig is. Vervolgens vindt opnieuw een effectbeoordeling plaats van de activiteit op basis van deze onderzoeksgegevens.

De Staat van Instandhouding van een soort wordt niet in gevaar gebracht wanneer,

- uit onderzoek blijkt dat de soort op de locatie kan blijven bestaan, ook op de lange termijn;
- het natuurlijk verspreidingsgebied van die soort niet kleiner wordt of snel kleiner gaat worden;
- het leefgebied groot genoeg is en zal blijven bestaan. Of als het op een alternatieve plek wordt ingericht. Zo blijven de populaties van de soort op lange termijn bestaan.

De beoordeling van de Svl van Europees beschermde soorten (VR en HR) vindt op plaatselijk en regionaal populatieniveau plaats. Voor de andere soorten gebeurt dit op landelijk niveau.

Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit, gebiedsontheffing, gedragscodes en belang

Voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning worden de benodigde gegevens veelal vastgelegd in een projectplan (voorheen activiteitenplan). Het projectplan omvat onder meer de beschrijving en het belang van de activiteit, de soorten waarvoor een vergunning wordt aangevraagd, de onderzochte alternatieven, de mitigerende en/of compenserende maatregelen en conclusies omtrent de gevolgen voor de staat van instandhouding. Voor soorten van de Vogel- en Habitatrichtlijn kan alleen een omgevingsvergunning worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang) en dat de staat van instandhouding van de soort niet in gevaar wordt gebracht. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen, beheer en onderhoudswerkzaamheden en bestendig beheer uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode. De specifieke zorgplicht (Ow Bal art. 11.27) blijft wel te allen tijde van toepassing. Voor grotere gebieden en terugkerende activiteiten over een langere periode kan een gebiedsontheffing aangevraagd worden. Dit gebeurt onder meer op basis van een Soorten Management Plan (SMP) op basis waarvan de staat van instandhouding van soorten door het treffen van maatregelen minimaal behouden blijft alsook verbeterd.

Soorten van de Rode Lijst & Provinciale aandachtsoorten (bedreigd -gevoelig- kwetsbaar)

In Nederland zijn nog diverse soorten en soortgroepen die bedreigd worden, en op de zogenaamde Rode Lijst³ staan, die niet actief beschermd worden door de natuurwet- en regelgeving. Een voorbeeld zijn de verschillende insectengroepen zoals dagvlinders, bijen, sprinkhanen en krekels, haften en steenvliegen waarvan een groot deel bedreigd wordt. Deze groepen zijn voor bestuiving van planten en als voedselvoorziening voor soorten hoger in de voedselpiramide van essentieel belang

Om de negatieve trend in biodiversiteit te keren volgt uit de Omgevingswet dat er voor alle inheemse soorten waaronder soorten van de Rode Lijst of lokale aandachtsoorten een nadrukkelijke zorgplicht geldt. Provincies besteden extra aandacht voor regionale soorten (zoals aandachtsoorten) en gebieden en stellen subsidies beschikbaar. Vanuit de Europese Unie gewerkt aan een Europese strategie voor biodiversiteit met een wetsvoorstel met bindende hersteldoelen

De opgave voor biodiversiteitsherstel gaat verder dan de huidige wet- en regelgeving en is een actieve oproep om gezamenlijk het tij van daling in biodiversiteit te keren. Dit is in onderstaande kader toegelicht.

Biodiversiteitsherstel

Op nationaal en provinciaal niveau wordt in de Nationale omgevingsvisie (2020) ingestoken op bescherming en versterking van biodiversiteit en duurzaam benutten van het natuurlijk kapitaal. Biodiversiteit en natuurlijk kapitaal moeten een integraal onderdeel zijn van visies op stedelijke en infrastructurele ontwikkelingen, klimaatadaptatie, waterbeheerplannen, omgevingsvisies (Natuurambitie NL/Natuurpositief 2019). Natuur moet niet alleen binnen natuurgebieden versterkt worden, maar overall. Dit betreft in steden, op het platteland en in de grote wateren (Nationale agenda natuurbeleid).

Diverse partijen onderschrijven de urgentie voor biodiversiteitsherstel en zijn partner van het Deltaplan [Biodiversiteitsherstel](https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/) (<https://www.samenvoorbiodiversiteit.nl/>). Royal HaskoningDHV is partner van het Deltaplan.

Planologische natuurbeschermingskader

Bescherming van natuurgebieden en eventueel andere specifieke gebieden met bijzondere natuurwaarden zoals weidevogelleefgebieden in agrarisch gebied is planologisch vastgelegd met regels in nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau in omgevingsverordeningen en/of omgevingsplan. De meeste ruimtelijke plannen zijn vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet dat per 1 januari 2024 opgesteld. De planologische bescherming van natuur is geregeld in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De planologische bescherming van gebieden heeft overlap met de wettelijk beschermde natuurwaarden.

Nationaal en provinciaal Natuurnetwerk

Het Natuur Netwerk Nederland (hierna NNN) is betreft een samenhangend Nationaal Natuurnetwerk natuurgebieden en verbindingzones waar planten en dieren duurzaam kunnen verblijven en/of door kunnen migreren. Het NNN bestaat uit bestaande natuur, nieuwe natuur, landgoederen en ecologische verbindingen. Het NNN is gericht op de bescherming, de instandhouding en zo nodig het herstel van een gunstige staat van instandhouding van aanwezige dier- en plantensoorten, typen natuurlijke habitats en leefgebieden van soorten die van nature in Nederland voorkomen. De provincies zijn verantwoordelijk voor het NNN op het land en legt dat vast in de Provinciale verordening. Het Rijk is systeemverantwoordelijk voor de natuur in de grote wateren binnen de rijkswateren: de Noordzee, de Waddenzee, de Eems-Dollard, het IJsselmeergebied, de Zuidwestelijke Delta en de grote rivieren. Voor de NNN-gebieden zijn minimaal de wezenlijke kenmerken en waarden uitgewerkt die bestaan uit aanwezige en potentiële waarden. Dit betreft

³ Een Rode Lijst is een overzicht van soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen op basis van zeldzaamheid en/of negatieve trend. De lijst wordt periodiek vastgesteld door de Minister van Economische Zaken: zie <https://minez.nederlandsesoorten.nl/soorten>. De indeling is verdwenen, ernstig bedreigd, bedreigd, kwetsbaar, gevoelig.

onder meer de beheertypen en ambitietypen die vastgelegd zijn in Natuurbeheerplannen⁴ en mogelijk aanvullende provinciale documenten. Bijna alle aangewezen Natura 2000-gebieden zijn onderdeel van het NNN. Echter, de wezenlijke kenmerken en waarden voor het NNN zijn breder dan de specifieke instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied.

Beschermingsregime NNN “spelregels EHS”

Het ruimtelijk beleid voor het NNN is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de Provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het “nee, tenzij”-regime. Conform het NNN-toetsingskader dienen in beginsel alleen ingrepen die binnen het NNN plaatsvinden getoetst te worden op effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden. Het NNN kent, in tegenstelling tot Natura 2000-gebieden, geen ‘externe werking’ die een toets van gebruik aangrenzend aan het natuurgebied verplicht stelt. Provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van het NNN en kunnen daar strenger mee om gaan.

Provincie Noord-Brabant hanteert aanvullende strengere toetsingseisen voor externe van negatieve effecten met uitzondering van de depositie van stoffen. Nieuwe plannen en/of projecten zijn niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Dit moet volgens de regels die zijn opgenomen in de provinciale verordening. Goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) is nodig van het bevoegd gezag voor het Natuurnetwerk Nederland, dit is in dit geval de provincie Noord-Brabant

⁴ Natuurbeheerplannen worden jaarlijks geactualiseerd.